

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 5 — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 30.

Egy tekintet vissza és előre.

Lehet, hogy köszikla a czár javaslata, melyen fel lehet majd állítani a béke szobrát, lehet, hogy csak homokhegy, mit elsöpör a viharos idő, vagy megás az önérdék aknamunkája, de álljunk e magaslatra, mely koloszszerűen emelkedik ki az európai diplomácia gyarló ügyeskedése és a napi politika durva realizmusából s tekintsünk végig a róla nyíló láthatáron.

Idáig Machiavelli teoriája volt a diplomácia vezető csillaga. Az a theória, melyet a Balkán hordái és az európai művelt országok szegény legényei és időktől fogva gyakoroltak, hogy tudniillik, ha ki van tűzve a cél, az eszközökben nem kell válogatni, csak célhoz vezessenek.

Amint általánossá lett a diplomáciában ez az elv, amit egy szóval „utilitarizmus”-nak is neveznek, meg kezdődött a pihenést nem ismerő fegyverkezés. E theoria elfogadása előtt egy-egy országnak az egész budgetje sem tett ki annyit, mint most, akár egy kisebb állam hadi kiadása. Szó sincs róla, hogy e rengeteg követelménnyel arányban fejlődött volna a kereset forrás is s így csak természetes, hogy az adók felcsigázása mellett még az adósságok özöne is rázúdult az országokra, de tünni kellett, nehogy más ország nagyobb fegyveres erőre kapva tönkre tegyen bennünket. Jog, igazság, tisztesség nem védett többé

egy nemzetet sem, mint azt Spanyolország esete mutatta.

Ma aztán az a helyzet, hogy Europa legjobb munkaerői a katonaközpontok miatt paragon hevernek, tőkének pedig sok ezer millióját improduktíve kell hevertetni a rengeteg hadseregek felszerelése és ellátásában.

Csak hogy a nagyobb hatalmakról szóljunk: Franciaország hadereje békében 650,000 ember, háboruban 4,000,000, Oroszorszáé 930,000 ember békében, háboruban 3,400,000, Németorszáé békében 607,000, háboruban 2.600,000. Az Osztrák-Magyar monarchiájé békében a közös hadsereg, honvédség és landwehr tartalékaival 895,729, háboruban a népfelkelők nélkül több 2,000,000-nál. Angolországnak táborzott serege és rengeteg hajó hada van. A hadi költségből aztán Franciaországban egy lakóra jut 22-27 korona, Oroszországban 9-37, Németországban 17-19, nálunk 8-36, Angliában 20-05 korona, Micsoda rengeteg munkaerő és pénz áldozat! Az államadósságból egy fejre jut Magyarországon 266-6 korona, Franciaországban 804 korona, a többi nagy hatalmaknál pedig a két szám közötti összeg.

Mindezen rengeteg áldozatok legnagyobb része a hadsereg és a háboruk rovására irandó.

És most felhangzik a czár szava, hogy dobja el Európa a fegyvert s helyette vegye kezébe a jogot ismét, mely felett az egész világrész öröködjék.

Ha hitelt lehet adni egyes politikusok

véleményének, kik a dolgról nyilatkoztak, nem látszik kivihetetlennek a czár gondolata.

Némely jelek arra mutatnak, mintha a hármasszövetség már tudott volna a dolgról és helyeselné is. Az apróbb államokra nézve éppen megváltás volna a világbéke. Csak Franciaország döbben meg e hirre, melyben még ég a bosszu, s Anglia kezdi számíthatni, hogy nyereség vagy veszteséget hozna-e ez az eszme.

Mi pedig őszinte örömmel halljuk a czár szavát, nem gondolva a siker vagy kudarcra, mely követni fogja, örömmel mint egy jobb jövő jelét.

Az utilitarizmus a társadalom felfogásába is behatolt és demoralizálta ezt. Az anyagi felfogás lett uralkodó s az aranyborju ülte meg az embereket.

Sokáig tartott ennek a szennyes theoriának az uralma. Meggyengítette, a közmorált megritkította, majdnem kiirtotta a jellemeket, illuzóriussá tette a jog fogalmát. Szürke porfelhőként nehezedett Európára a materialisztikus gondolkodás, melyből nem tudott kidomborodni a nemzeti típus, a népfajok régi jellemvonásai és átvilágítani a keresztény hit tiszta fénye.

Egy idő óta azonban fordulni kezd a közfelfogás. Az irodalomban kezd ismét fel-fel csillanni a romantizmus, a művészetekben a sok hust, idomot, meztelenséget kiszorítja az eszme s a társadalom kezdi keresni és becsülni a tekintélyt és jellemet.

Kicsi haderejü dolgoknak látszanak ezek, de mind meg annyi előjelek, melyek

A „TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

A vetélytársak.

Irta: Bodnár János.

I.

Volt a szőke Tisza partján egy malom, — ott hol a kis Tur siet beléje. Belényesi Gábor volt e malom gazdája; négy pár köre járt a malom s mind a négy pár éjjel-nappal neki keresett. Hogy híres ember volt Gábor a vidéken, azt részben a malmának köszönhette.

Igaz, hogy a malom révén csak az anyák, a lányos anyák előtt volt híres, mert a malom esinosan jövedelmezett ám! De a környékbeli lányok előtt ritka szépsége, — a legények előtt meg roppant ereje tette azzá.

Mert szépségesen szép ember volt Gábor. Oles természetével, mint a czedrus a többi fák közt, ugy egyenesedett ki legény-társai közül. Ej haja hosszú, göndör fürtökben omlott alá széles vállaira. Szemében majd a derült fény csillogott fel, majd pedig a szenvedélynek minden tüze égett.

Hogy erős volt, azt bizonyítanák a legényei, akiknek segítségével sokszor egymaga állította fel a nehéz malomkövet minden erői-

tetés nélkül. Karjának ereje különben rettenesen tartotta még a vidék szegény legényeit is. — Csak egy hibája volt: molnár volt — — paraszt volt . . .

* * *

Tul a Tiszán lakott egy hatalmas földes ur: Horváth János. Terjedelmes jószágain kívül volt az öregnek egy gyönyörűen szép leánya, Miczi, — a környék csillaga, a ház büszkesége, az öreg Horváthnak fényes személfénye.

Ez a csillag volt Gábor csillaga, de haj nagyon fényesen, nagyon magasan ragyogott előtte az égen!

Kastélyuk ép a Tisza partján feküdt, a Gábor malmáról jövő víz csaknem nyaldosta ódon falát.

A vidéki fiatalok, mint bolygók bolyongtak a fényes nap — Miczi — körül, de ez a nap csak egyet melegített, csak egyet sugárzott körül. A többi bolygókra is kiterjesztő ugyan áldást adó fényét — nyájas, kedves volt mindenkivel, de gyönyört terjesztő melegét csak egyre szórta pazarul, csak egyre árasztotta hiven — s ez egy — Belényesi Gábor volt . . .

Mikor leszállt az est s az elhaló napsugár beusztá arany sugarával a malmot és a vizet — Miczi már kint sétált a parkban Lenge termete, mint a mesebeli tündér alakja bukkant

ki a bokrok közül. Most is éppen kint jár, — már jó fél óra óta sétál fel s alá. A haldokló sugarak homlokon csókolják a leányt, a lány zephir meg-meg lengeti aláomló haját, melyet mint delejes zúhatag ömlik végig karsu termetén, ő maga pedig meg-meg áll a folyó partján s gyönyörködik a szőke tiszta vízében, mely a bágyadt holdvilág még szőkebbé, még melanholikusabbá varázsol. A hold teljes pompájában fénylik, körülte udvaroncza, a csillagok ragyognak s rávetik vakító fényüket földi társukra

Talán azért ragyognak olyan szépen, mert mosolyogva gyönyörködjenek abban a földi csillagban — — avagy talán haragjukban reszketnek olyan fenségesen, hogy ott alul méltó vetélytársuk akadt?!?

A fény végig siklik a vizen s remegve ütődik meg a fényes hullámok fodraiban.

A tulsó partról most egy csónak indul meg s csendesesen közeledik az átellenes part felé. A csobogásra föleszmél Miczi merengéséből, szíve lázasabban ver, amint gyönyörtelt örömmel nézi azt a szép férfit, aki olyan nyugodtan ül abban a csónakban. Az evezőjét szabályosan mozgatja az a hatalmas karpár s a csónak kimért lassúsággal közeledik a kijelölt célirány felé.

A csónakos kiköt s a víz hatalmas ura

SZÜLŐK
figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére

gyermekeknek
CZIPŐK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
és kézelők, zsebkendők, harisnyák
A legjobb és megbízhatóbb minőségben, ugyszintén
utazókofferek és esőernyők.

ARANYI és ROTH-ná

Nagyvárad, Zöldfa-utca

Áruház 30. sz.

megfigyelése után nem megfoghatatlannak, csak kissé gyorsan jött dolognak tünik fel a csári gondolat.

Igen! Amint beszivárgott az utilitarisztikus nézet a társadalomba s ennek gyümölcse a rengeteg hadseregek és államadósságok, s megrontotta azt, mint gennyesedést okoz a testbe ható szálka, úgy ki is fog az küszöböltetni a társadalomból.

Egy-egy mélyebb tekintetű ember megelőzi korát s csodálkozást vagy gyűlöletet kelt maga iránt, de eszméje rendszeren a jövő programja. Hyennek tekintjük a csár ajánlatát is, mely ma tán kivihetetlen ugyan, de nem sok időre egészen természetes következmény lesz.

A multban az erőszak politikája rombolta a nemzeteket, a jövőben a jog uralma fogja megszerezni a béke áldásait, mit szurony meg nem óvhatott.

* * * A világbéke.

A csárnak a világbéke érdekében tett posztívói világszerte nagy feltűnést és érdeklődést keltettek. A világsajtó élénken foglalkozik e tárggyal és ennek nyomán talán-talán megnyilatkoznak a béke egyéb faktorai is. Nem hiányzanak azonban a disszonáns hangok sem a helyeslések között.

Az alábbiakban közöljük a világsajtó megnyilatkozását az orosz csár felhívásáról:

Budapest, augusztus 30. (Saj. tudós. táv.) Londonból távirják: A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Maraviev gróf jegyzéke magára vonta a hivatalos körök komoly figyelmét. Az a vélemény uralkodik, hogy az Egyesült államoknak Spanyolország fölött kivívott győzelme oly tényező, amely hozzájárult a jegyzék előkészítéséhez. Itteni félhivatalos körökben Miklós csár tervét a jelen időben utopisztikusnak tartják, bár minden nyilatkozat, amely az Egyesült államoknak a javaslatba hozott értekezletre vonatkozó magatartásáról szól, csak gyanítás-számba megy, amíg a meghívás ide nem érkezik, mégis azt hiszik, hogy Amerika nem lesz hajlandó a tárgyalásokon aktív résztvenni.

Budapest, augusztus 30. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: A lapok ma is olyan kedvezően foglalkoznak Muraviev gróf körlevelével, mint tegnap, de — ha lehetséges — még nagyobb tartózkodással. Valamennyi lap azt hiszi, hogy Franciaországnak el kellene fogadnia elvben azt a javaslatot, amely a lefegyverzés érdekében értekezlet összehívását célozza. Sok lap azonban azt írja, hogy előbb ki kell javítani Európa térképét. Több lap, nevezetesen az »Echo de Paris« és a »Matin« hozzáteszi, hogy mivel ez a kijavítás utópia, a lefegyverzés is hasonlókép utópia marad.

A »Gaulois« ezt írja: Bennünket két kérdés érdekel, amelyeket előbb rendezni kell, nevezetesen az Elzász-Lotharingiára és az Egyiptomra vonatkozó kérvés.

A »Figaro« és a »Gaulois« kiemelik Muraviev gróf körlevelének azt a részét, amely a méltányosság és a jog alapeivein nyugvó általános világbékéről szól.

A »Petite République« azt hiszi, hogy a javaslat nem fog eltűnni a népek tudatából, még ha a kormányok nem is fogadnák el.

Budapest, aug. 30. (Saját tudós távirata.) Londonból távirják: A »Times« írja: Ha Franciaország nem csatlakozik a fegyverkezés fokozása ellen javaslatba hozott megállapodáshoz, úgy Németországnak folytatnia kell a fegyverkezést. Amíg ezek a hatalmak ellenségekként állanak egymással szemben, hiábavaló a világbéke eszméjének megvalósításáról ábrándozni. Nem lehetetlen, hogy Miklós csár tette nyíltan kifejezésre juttathatja azokat az aggályokat, a melyek az Oroszországgal való szövetség gyakorlati előnyeire vonatkozólag Franciaországban ujabban felmerülnek.

A kiegyezés válsága.

Tegnap számunkban megírtuk távirati értesítéseink alapján, hogy a kiegyezés megoldása a kísérletképpen újra összehívandó Reichsrath életképességétől tétetik függővé.

E tervnek ugyancsak egyengetik az útját az osztrák részen, mely különösen abban nyilvánul, hogy az összehívandó Reichsrath ujon-

nan választott tisztviselőit békülékeny elemekből fogják megalkotni.

A kiegyezés megoldásában így szünet állott be, a ma érkezett távirataink a következők:

Bécs, aug. 30. (Saját tud. távirata.) (Bud. Tud.) Ó felsége ma délután két órakor újból együttes kihallgatáson fogadja a két miniszterelnököt és a kiegyezés végleges intézésére hivatott szakminisztereket. A magyar miniszterek alkalmasint ma este Budapestre utaznak.

Bécs, aug. 30. (Saját tud. távirata.) A király elnöklete alatt ma tartott minisztertanácskozás elhatározta, hogy a birodalmi tanácsot abból a czélből, hogy a kiegyezés parlamenti tárgyalását mielőbb kezdje meg, összehívja. A magyar kormány az osztrák kormány ezen elhatározását, mely nagy jelentőségű a kiegyezés magyarországi parlamenti tárgyalására is, tudomásul vette. Arra az esetre pedig, ha a kiegyezés idejekorán való parlamenti elintézése Ausztriában újabb nehézségekbe ütközik, a magyar kormány már előzetesen megállapodott ezen elvekre nézve és ezek szerint fog eljárni.

Az olasz statárium megszűnt. Rómából telegrafálják, hogy külön rendeletekkel mindama hely ken, a hol eddig ostromállapot volt, a *statáriumot megszüntették*. Ennek következtében a Milánói Secolo szeptember 1-től kezdve ismét megjelenik.

Nagyvárad rendezése.

— A járdák készítéséről szóló szabályzat. —

Nagyon fontos kérdésekben tanácskozott tegnap a pénzügyi és gazdasági szaktanácskozás a városházán.

Három szabályrendelet-tervezetet tárgyaltak késő estig, s különösen a járdák készítéséről szóló szabályzat rendkívül fontos Nagyvárad jövő fejlődésére.

A szakülésen jelen voltak: Dr. Bulyovszky József elnök, Pallay Lajos, Némethy Károly, Hlatky Endre, Kunz Gusztáv, Komlóssy József,

egy szökkenéssel a földi csillag mellett terem. Átkarolja a leányt — az meg oda hajítja fejét arra a hatalmas kebelre, amely most lázasabban dobog.

Kábító gyönyörűség lehet egy olyan széles mellén megpihenni egy olyan gyöngye virág-szálnak. Aztán jó darabig csak a szívek beszélnek az ő néma nyelvükön, de a mely mégis többet mond minden szónál. Végre Gábor törli meg a csendet:

— Szép töled angyalom, hogy eljöttél s vártál — — — még egyebet is akart mondani talán, de lelke belevész abba a csillag-szempárba s a többit egy hosszú boldogító csókba temeti el. Ugy állanak azután szív szíven, ajk ajkon soká . . .

— Utoljára jöttem most ki Gábor — lihegi a leány, amint kibontakozott az ölelő karok között — utoljára, hogy ne jöjjenek többé, hogy ne is lássam többé soha! Tudja az úrt, mely közöttünk tátong s melynek áthidalása elégtelen a jelenben szerelmünk is. Ismeri apámat is s azt a katonai szigort, melylyel nevelt. De nem panaszkodom, nehogy még keserűbbé tegye az elválást, a bucsu óráját, mely tudom nehéz magának is, de nekem nehezebb talán. Választanom kell még ma este Egri Béla huszár főhadnagy és Rezső Károly orvos között. Apámnak mindegy akármelyiket választom, — de mindegy nekem is, — mert számomra mindakettő halál, vagy talán még annál is borzasztóbb. Ott legalább megszűnik a szenvedés, míg itt csak az oltárnál kezdődik el . . .

— Hát válasszuk a halált! Az akálom kedvező s a Tisza nagyon mély itt.

— Nem, Gábor, — ne válasszuk azt, az

kis léleknek való; a nagy lélek a szenvedést is békével türi. Szenvedjünk s tüdjünk mi is: — mintha azt sugná bensőmben egy hang: higgy és remélj, mert egykor még övé lesz szabadon, örökre, elválaszthatlanul!

A férfi némán nézett maga elé, de a leány szenvedélylyel folytatá tovább:

Ha pedig nem úgy lenne megírva a csillagokban, ha sohasem lennének egymásé Gábor, — akkor felejtsem el; nyugtassa meg az a tudat, hogy én szeretői fogom híven még a sir ölén is. Ne tegyen ellenvetést, *ő apám s én gyermeke vagyok*.

Gondoljon ekkor gyakran reám s ha netalán idő előtt megölne a bánat, a szenvedés, higgye meg magáért lesz az — s magát áldva halok meg is. — Nem mondom, hogy jöjjön ki majd akkor siromhoz s öntözze meg annak repkényeit, — nem, mert tudom, hogy ugyis megteszi azt. De reméljük a másikat, a jobbat s így váljunk el — — — az ég áldása kísérvé lépteit Gábor — — — Isten vele!

Gábor egy szót sem szólt, a fájdalom megköté szavát, csak sötétben szegezte a földre tekintetét s amint fölnezzett karjaiba ölelte a zokogó leányt s úgy tartotta azt ott szótlanul — soká. De csodálatos, azok a hatalmas karok, ez édes tehertől mintha reszkettek volna most. Még egy csókot lehelt a forró ajkakra, még egyszer ölelte át hívet — — aztán kalapját szemére huzva, mint a sebzett oroszán ugrott csónakába.

Egyetlen szó nélkül hagyta ott Miczit, egyetlen vigasztaló szó nélkül jött el tőle, mert érezte, hogy előbb könnyek következének s csak azután jönne a szó. Ezt meg nem akarta.

A nagy fájdalomnak különben sincs hangja, — az néma — de ez a némaság gyilkolóbb a leggyilkosabb szónál

A folyó közepén felütötte a férfi fejét s látta, hogy a leány még egyszer bucsut int neki piros selyemkendőjével — aztán a partra dobja a kendőt s lefuggesztett fővel indul a kastélyba, hogy megszínálja abban a fényes házban önkézével halálos ítéletét.

Gábor visszafordította a csónakot s visszament a selyemkendő után; ott a parton aztán ráborult arra a selyemkendőre s bele folytotta zokogását. Most már sirhatott a férfi is — nem hallotta senki, csak a szőke Tisza fodrai, azok meg hallgatnak mélyen, mint lakójuk a hal, nem árulják el senki titkát.

Majd hirtelen fölugrott Gábor, mintha csak most tért volna öntudatra a történetek felett — keblébe rejté a piros selyemkendőt, csónakba ugrott s nyílsebesen kezdett lefelé evezni a vízen . . . Egy helyen ahol, legcsendesebb, ahol legmélyebb volt a folyó, hirtelen más irányt adott csónakának s kikötött a parton . . .

II.

A Naményba vezető út ott terült el a Tisza partján. Ide lépett ki csónakából Gábor. Tudta, hogy erre kell haza jönnie a két vetélytársnak. Tudta azt is, hogy találkozni fog, hogy találkozni kell még ma este velük, csak azt nem tudta még, hogy milyen lesz a vége ennek a találkozásnak.

Gondolataiba mélyedve járt föl s alá a parton; a fővény elnyelte lépteinek zaját, még ez sem zavarta, hát gondolkozhatott nyugod-

Dús László, Ragány János, Milibák József, Déry János, dr. Kurländer Ede, Aufrecht Mór, Reismann Mór, Lovas Zsigmond és Istvánffy István jegyző.

Első sorban *homok és kavics hordás* szabályozásáról készített tervezetet tárgyalták.

E szerint úgy a vidékiek, mint a helybeli szekeresek és polgárok a Körözsből hordott minden szekér kavics vagy homokért fizetnének.

A szabályzat-tervezethez majd minden tag hozzászólt.

Felvetették különösen az ellenőrzéssel járó nagy kiadásokat, a mi mellett jövedelemre alig lehetne számítani. Nagyon meggondolandó a kérdés azért is, mert a partbirtokosok rendelkeznek a Körözs mederbenlevő kavics és homok felett, s ha ezek olcsóbban adják a fedanyagot, a várostól nem fognak hordani.

A főgyész felvetette, hogy most per van a város és egyes partbirtokosok között. Addig hagyják a kérdést függőben.

Ragány János azért tartja az ilyen közvetett adókat szükségesnek, mert különben a közköltőt kell emelni.

A szabályrendelet-tervezetet levették a napirendről, s tárgyalását akkorára halasztották, mikor a függő perek befejezést nyernek. Addig tájékoztató adatokat szereznek be.

A második szabályrendelet-tervezet a *hatósági igazolványok és bizonyítványok* után szedendő díjakról szól. E szerint a magán célokra szolgáló igazolványok és bizonyítványok után a város kiállítási díjat szed.

A tervezet szerint a befolyó díjak a szegény és árvaház alapra fordíthatók.

Ebből mintegy 3000 frt évi bevételt remélnek.

A bizottság a szabályzatot azzal a módosítással fogadta el, hogy a befolyó díjak a városi pénztárt illetik, továbbá minden bizonyítvány díja 1 frt. — A szegénységi, katonai ügyben, adóleírás végett stb. kiállított igazolványok díjmentesek.

Végül következett a legfontosabb ügy: a *járdák készítéséről* alkotott szabályzat-tervezet.

A szabályzatot a szépészeti és közlekedési szakbizottság már tárgyalta és elfogadta s ekkor részletesen ismertették.

Ragány János az utcák egyenetlenségéből kifolyólag azt javasolná, hogy a háztulajdonosok házuk előtt csak 2 méter széles járda költségeihez járuljanak s a hol szükségből szélesebb járda szükséges, a többletet fizesse a város.

Hlatky Endre kimutatja, hogy más városokban kerületekre osztják az utcákat s például a város legbelsőbb utcáin a háztulajdonosok a járda egész költségét fizetik. A II. kerületbe tartozó utcákon felét, s a legszélsőbb utcákon $\frac{1}{3}$ -adát. Nagyváradon csak így lesz az utca kövezés rendezve, de a mai rendszer szerint 100 év múlva sem.

Némethy Károly ezt azért nem találja igazságosnak, mert a hol már van jó járda csak $\frac{1}{3}$ -adát fizették annak a birtokosok. A főbb utcákon felét, a többi helyeken $\frac{1}{2}$ -adot fizessenek a háztulajdonosok.

Élénk felszólalásra adott okot a város szélsőbb utcáinak azon türhetlen állapota, hogy még ki sincs jelölve a gyalogjárda. Hangsúlyozták, hogy mindenütt legalább szegélyvel ellátott homok járdát készítsenek.

Végül elfogadták Hlatky Endre indítványát. A szabályrendelet ezen pontját függőben hagyják míg Komlóssy József tanácsnok osztályozza az utcákat.

A szabályrendelet többi szakaszát némi módosítással fogadták el.

Röpirat a templomban.

A fővárosi lapok, a *Nemzet*, *Magyar Ujság*, *Budapesti Napló* után a helybeli *Szabadság* is megemlékezett arról a »szörnyű dolgról« és »vakmerő lázadásról«, mely Debreczenben és Kigyóson történt volna, hogy a templomot politikai izgatásra és a »törvények elleni lázításra« használták fel. A debreczeni esetet ezen kívül még úgy adták elő, hogy az a bizonyos röpirat a templom ajtajára van ki szegezve.

A fologból annyi igenis igaz, amit külön-

ben minden katolikusnak tudni kell, hogy a polgári házasság életbe lépte alkalmával a magyar püspöki kar utasította a lelkészeket, hogy oktassák hiveiket, mik a ker. hívő kötelességei az új törvényekkel szemben. Akkor ezt az utasítást nagyon bölcsnek és mérsékeltnek találta kivétel nélkül az egész magyar sajtó.

Debreczen illustris plebánosa és az újkigyósi káplán nem tettek egyebet, mint a püspöki kar utasítása értelmében oktatták hiveiket.

Ime egy debreczeni lapnak erre vonatkozó közleménye:

»Nagy meglepetéssel olvastuk a budapesti lapok eme feltűnő hírét; de csakhamar meggyőződöttünk arról, hogy Debreczenre való vonatkozásában nem egyéb kövér — *kacsánál*. Küldött tudósítónk a debreczeni róm. kath. templom ajtaján templomi ájtatoskodások sorrendjét és a mária-pócsi bucsura való ártatlan felhívását találta. Hanem dr. *Wolafka* Nándor v. püspök-plebános interjuvoló tudósítónk előtt beismert annyit, hogy ezelőtt három esztendővel a polgári házasság életbeléptetése alkalmával igenis adott ki felhívást, amelyben hiveit egyházi és hitbeli kötelemeik hű teljesítésére figyelmezteti, anélkül, hogy izgatná őket a polgári törvények ellen.«

A kigyósi káplán pedig nem tett egyebet mint a püspöki kar memoranduma alapján készült utasításból, mely egyik debreczeni nyomdában megjelént, kellő számu példányokat rendelt a kigyósi hivek számára. És csak arra oktatta őket, amit a polgári törvény keretén belül joguk és köteleességük megtenni, hogy az új törvények káros hatását ellensúlyozzák s hitbeli kötelességeiket teljesítsék.

Ha ez is »izgatás és lázítás a törvény ellen«, — akkor szomorú állapotok uralkodnak Magyarországon, de ennek nem a kath. klérus az oka.

Gyenge lábon állhatnak azok az új egyházpolitikai törvények, ha ilyen »izgatás«-tól is féltetni kell azokat!

tan a néma csöndben. De az éj nem jó tanácsadó; az csak olyan sötét tanácsot tud adni, mint ő maga.

Egyszerre beszélgetés zaja ütötte meg fülét — felugrott s látta mint jön e két delipuens lassu léptekkel az utközépén karonfogva. A hold fénye lehetővé tette, hogy egészen jól kivegye alakjukat. Szinte látni vélte az egyiknek arcán az örömtelt megelégedést, a másikén pedig az ádáz gyűlöletet társa iránt, — csak azt nem foghatta meg, miért jönnek mégis karonfogva?

Pedig hát ennek igen egyszerű magyarázata volt.

Mirczi amint hazaért, lelkét annyira elfogta a fájdalom, hogy eszméletlenül bukott a pamlagra szobájában; később is, midőn eszméletre tért s fel akarta keresni atyját, tagjaiban olyan zsiibongást érzett, szervei annyira megtagadták a szolgálatot, hogy egy lépést sem birt tenni. Mikor pedig később bement hozzá atyja, — megkérte engedje el a döntést, mert ma nem jól érzi magát, — hanem holnap este már — igen. A szigorú apa látva gyermekének szokatlan halványosságát s azt a nagymérvű izgultságot, mely lényén teljes mérvben erőt vett, beleegyezett lányára kérelmébe s a döntést holnapra halasztotta el.

Ezért ment a két férfi még mint jó barát karon fogva hazafelé, — ki tudja holnap már mentek volna-e úgy?

Gábor az ut közepén várta megérkeztüket. Belenyugodott már abba is, hogy karonfogva jöttek, sőt még örült is annak. Mikor közelébe ért a két férfi, Gábor eléjük állott s dörgő hangon ezeket mondta nekik:

— Ti urak, ti ketten feldultok boldogságból, mennyországból poklot csináltok — de mielőtt én oda jutnék menjetek ti előre s mondjátok, hogy én is oda szándékozom!

E szavakkal átölelte izmos karjaival a két férfit s mint könnyű pelyhet vitte őket az ut felé — a Tisza partja felé.

— Együtt tettétek nekem keserűvé az életet, együtt tegyétek hát edessé haláloamat is!

Utolsó szavait egy hatalmas loocsanás nyelte el; ezt már nem halották azok ketten, mert akkor már ott hűsültek a feneketlen Tisza fodros hullámaiban. A habok összecsaptak fejeik fölött s egyedül a gyűrűs hullámok jelzék a sirt, mely fölöttük bezáródott...

De a másik pillanatban már megbánta Gábor tettét: Rémes gondolkozása haragra gyult a szív heve ellen, mely őt most gyilkossá tette... Nem, — nem akart annak a két ártatlan embernek gyilkosa lenni, akiknek annyi bűnök volt csupán, hogy szeretni merték azt a csillagot, azt az ő fényes csillagát... mint a villám ugrott csónokába s aztán egy hatalmas lökéssel ott termett, hol a hullámok a legkisebb gyűrűt veték...

Pár pillanat múlva pedig a két bajtárs már ott feküdt a Gábor csónakában eszméletlenül. A *vetély-társak* ismét együtt voltak, de az a *harmadik* olyan volt, mint egy csi-szolatlan gyémánt, mely durva és hideg, de egy-egy villanás mégis sejteni engedi, hogy nem mindennapi követ nem mindennapi emberrel van dolguk... De hát ez a tett se mindennapi volt.

A vetélytársaknak nem sok bajuk lett, — annyi csupán, hogy másnap nem mehettek el a döntő határozatra, mivel átkozott náthát kaptak mindaketten.

Az öreg Horváth — aki csak később tudta meg a dolgot, visszalépésnek tekintette elmaradásukat s midőn pár nap elteltével megjelentek, ő mutatott nekik ajtót.

Hanem Gábort elítélték; két évi súlyos várfogságot kapott nem mindennapi tettének nem mindennapi jutalma gyanánt.

III.

Nagyot változtak az idők

Gábor hazajött, az öreg Horváth meghalt. Megtért őseihez, hátrahagyva mesés gazdagságot egyetlen leányára Miczire.

Nem volt többé semmi akadály, hogy Gáboré lehessen örökre; szabad ura volt önmagának, szívének és vagyonának. Mind a hármat Balázsnak adta, hiszen most még jobban szerette, abból a halvány arcából most még fényesebben villogtak elő azok a tűzben égő szemek...

Mint boldog férj és feleség sétálnak már együtt a park fái alatt. S mikor el-elmennek arra a helyre, mely őket elváltasztotta s arra a másikra, mely ismét egybefűzte őket (most már mindakét helyen sekély a Tisza), Gábor mindig elővesz egy piros selyemkendőt s megcsókolja...

S olyan jól esik nekik, hogy még csak hírét sem hallják annak a másik két embernek, aki majd-majd szétszagatta, majd-majd összetörte az ő nagy boldogságukat.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krétt. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krétt. Más időben 50 kr.

Augusztus 31. A biharmegyei és nagyvárad-i nőegylet választmányi ülése d. u. 4 órakor az Árvaházban.

Augusztus 31. Nyugdíj bizottsági ülés a megyeházán d. e. 11 órakor.

Szeptember 10-11. A lövészegylet szabad díjlövészete. Szeptember 18. A kerékpáregylet virágkorzója délután a Sporttéren.

Szeptember 24-25. Lőversenyek a nagyvárad-i gyepen.

* **Biharmegyei közgyűlése.** Szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor tartja Biharvármegye törvényhatósági bizottsága őszi közgyűlését. A százakra menő érdekes tárgyak között egy választás is lesz. A *Király* Viktor nyugdíjba vonulásával megüresedett vármegyei főügyészi székbe, még pedig előreláthatólag egyhangulag. Az egyedüli jelölt a főügyészi székre dr. *Wallner* Ödön alügyész.

* **A jubileumi emlékérem.** A honvédelmi miniszter tegnap N.-Várad város tanácsához is megküldötte az Ő Felsége által a fegyveres hatalom és a csendőrség számára alapított »jubileumi« emlékéremre vonatkozó alapszabályokat és az ezek végrehajtására vonatkozó határozatokat, azon erősen hangsúlyozott kívánság kíséretében, hogy a közigazgatási hatóságok kellő eréllyel és buzgalommal igyekezzenek az éremre jogosultak névjegyzékét összeállítani, hogy így Ő Felsége óhajához képest december 2-dikára valamennyi igényjogosult az érem birtokába juthasson.

* **A Dunkel örökösök pere.** A Dunkel örökösök által már korábban Nagyvárad város árvaszéke ellen indított perben tudvalevőleg a kir. Curia is mintegy 6000 frt összegig elmarasztalta Nagyvárad városát. Az örökösök ezenkívül még 115 ezer frt erejéig indítottak keresetet a város ellen, azonban ez év elején egy beadvényt intézett az örökösök jogképviselője dr. *Telétleni* Ármán fővárosi ügyvéd Nagyvárad városához, a mely szerint hajlandók a pertől elállani, ha Nagyvárad városa 30.000 frtban békés uton kiegyezik a Dunkel örökösökkel. E közben dőlt el a kir. Curia a fentebb említett 6000 frtos per, a minék a hatása alatt az örökösök egyeszéségi ajánlatukat visszavonták. Mint értesülünk, az örökösök most ismét megújították az ajánlatot s hajlandók a pertől ellállani, ha Nagyvárad városa 30.000 frtall kárpótolja őket. Bizonyára nem nagyon biznak abban, hogy a 115 ezer frtos pert megnyerik, azért hajlandók sokkal csekélyebb összeggel is megelégedni.

* **A megyei segéd-tisztviselők kívánsága.** Az összes vármegyei segédhivatali kezelő tisztviselők nevében Gömör-Kishontvármegye segédhivatalnokai kérvényt intéztek *Perczel* Dezső belügyminiszterhez, kitől a vármegyei kezelő tisztviselők fizetésének rendezését kérik. Az ország 63 vármegyéjében mintegy 1000 főnyi segédhivatalnok van, a kiknek javadalmazása általában lényegesen rosszabb a hasonló munkakörű állami tisztviselőknél. — A vármegyei segéd-tisztviselők közt vannak olyanok is, a kik 15-20-ik éve ugyanazon állásban maradtak. A vármegyei segéd-tisztviselők keserű panaszaik orvoslását a minisztertől remélik, akit arra kérnek, hogy az összes megyei segédhivatali kezelő tisztviselők fizetését már az 1899-ik évi költségvetés keretében olyképp rendezze, hogy első sorban és minden körülmények között a már öt évet szolgáló tisztviselő megkapva első 100 forintnyi korpótlékát, ugyanezen év január első-jével mindnyájan beosztassan egy egyenes fizetés, mint lakáspénz tekintetében az állami fizetési osztályok X. és XI. fokozatának illető osztályaiba. A kérelemhez Biharvármegye segéd-tisztviselői is csatlakoztak.

* **A törvényszéki palota környékének rendezése.** A nagyvárad-i kir. törvényszék új palotája környékét Nagyvárad városa 10.000 frt költséggel rendezeti. Az aszfalt járdákkal a vállalkozó már elkészült; azok nyers bitumenből és apró kavicsból vannak építve. A városi mérnöki hivatal felszólította a vállalkozót, hogy a bitumen eredetét igazolja, mert tudvalevőleg alkalmas anyagul Magyarországból csak a f.-dernei és a tatarosi van elfogadva. A vállalkozó a mérnöki hivatal felhívásának nem tett eleget, miért is a munkálatokhoz használt nyers bitumenből 2 darabot a mérnöki hivatal felküldött megvizsgálás végett a budapesti József-műegyetemre. Együttal a főmérnök megkereste a városi tanácsot, hogy a míg a műegyetemtől a vizsgálat eredménye le nem érkezik, semmit ne utaljon ki a tanács a vállalkozónak.

* **Füstbe ment milliók.** A magyar kir. dohányjüvedék igazgatósága most adta ki jelentését az első félévi dohányforgalomról. Eszerint január elsejétől június végéig az egész országban elfüstöltek: 3.052.800 regalitást, 8.085.200 trabucot, 13.339.700 britannikát, 435.200 milareszt, 35.998 panetelast (tavaly még 139.400.), 2.191.600 Djegyü operast, 47.022.600 cubát (Wekerle szivar) 32.975.568 portoricot, 8.940.900 finom virginiaát, 45.650 rövid virginiaát, (tavaly még 250.200-at), 103.434.580 vegyes külföldit, 19.660.220 rövid szivart, 4.836.500 brazilai virginiaát, (tavaly még 10.337.100-at); a cigarették közül csak a még rövid életű Hunniát említjük meg, amelyből mindössze 4800 darabot adtak el, mivel többet nem is készítettek. A dohányjüvedék összes bevétele az első féléstendőben huszonegy millió kétszázötvenháromezer ötszázhatvanöt forint, ami megdöbbentően sok a mai panaszokkal tele világban.

* **Halalozás.** Mély részvétellel értesülünk egy derék polgárnő és gondos jó anya haláláról. Özvegy *Mirgay* Györgyné tegnapelőtt éjjel rövid szenvedés után elhunyt; halála mélyen sújtja nemcsak gyermekeit, hanem a Germán és Tóth családot s a többi nagyszámu rokonságot. Temetése ma, szerdán délután 4 órakor lesz. — A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatják a legjobb édes anyát, anyós, nagyanyát, testvér és rokonnak özv. *Mirgay Györgyné*, szül. *Hedelberger Józefának*, folyó hó 29-én éjjel fél 12 órakor élte 59-ik, özvegyisége 6-ik évében rövid, de súlyos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 31-én d. u. 4 órakor fognak Posta-u. 561. szám alatti saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig szept. hó 1-én d. e. 9 órakor fog a nagyvárad-újvárosi plebánia templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1898. aug. hó 30-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Mirgay Gyula*, *Mirgay Sándor*, *Mirgay Vilma* férj. *Germán Károlyné*, *Mirgay Mária* férj. *Tóth Zsigmondné*, *Mirgay Pirokska*, gyermekei. *Germán Károly*, *Tóth Zsigmond*, vejei. *Mirgay Gyuláné*, szül. *Klein Ilonka*, menyé. *Hedelberger Ferencz*, bátyja. Ifj. *Germán Károly*, *Germán Pista*, *Germán Margit*, *Germán Laczi*, ifj. *Mirgay Gyula*, *Mirgay Laczi*, unokái.

* **Rendtelenség a piacon.** Megemlékeztünk többször arról, hogy az elővásárlás megakadályozására általában a piacon a vidéki kofák üzemeinek meggátlására tett rendőri intézkedések mennyire beváltak s az addig mesterségesen megdrágított nagyvárad-i piacon normálisabb áron szerezhetette be a közönség szükségletét. Nem tudjuk, a rendőrség erélye csappant-e meg, vagy a főkapitány távolléte-e az oka, csak azt tudjuk ismét sűrűn érkeznek hozzánk a panaszok arra nézve, hogy a nagy-

várad-i piacon ismét a régi abnormális állapotok vannak; a kofák szedik össze a mit tudnak; ha tisztességes vásárló merészkedik ott vásárolni, a hol ők üzik derüre-borura az elővásárlást, kijut részére a durva szitkokból, sértésekből. Ezek után a panaszok után nem értjük, miért hagyta abba a rendőrség az erélyes ellenőrzést? Vagy csak azt akarta megmutatni a rendőrség, hogy tud rendet csinálni — *ha akar*.

* **Mikor a mamák izzadnak a szekunda miatt.** A diákéletben bizonyára legkevesebb napja van a julius és augusztusnak. Alig kezdik beleélni magukat az aranyos szabadságba, a nyugalmas szülői házat már is el kell hagyni. Ah! de mily nehéz is az elválás! Bucsut kell venni a szünidei kedves emlékektől: hosszú alvás, házi mulatság, vadászat, lovaglás, no meg a nagyobbaknak egy kis próbaudvarlás s más diák leleményességek emlékei maradandó képet hagynak a serdülő ifjú lelkében. Csak midőn a mama kezdi könnyes szemmel pakolni a nagy ládába inycenzégeit, jön öntudatára annak, hogy minden röpke álom, hiuábránd a világon, mert még a rövid vacatiónak is vége szakott lenni. Ilyenkor bizonyos ünnepélyes hangulatot és színt nyer a ház népe. A villás bajszu Miska kocsis is kinyalja magát, mert hát az »ifurak« mennek tudományt tanulni. Még a kárász kutya is nyugtalanodik, míg végre a síró Julesa eseléd jelenti, hogy itt a kocsi. Felteszik a ládát s azután: »Isten hozzád, te kedves ház!« Két táltos ló azután csakhamar beröpi őket a zajos városba. Nálunk is már tegnap idegen szülők jeleztek az iskolai év küszöbét. Egy szimpatikus, kedves nő láthatólag gondtól izzadt, de kellemes arckifejezéssel K. reáliskolai tanár lakása után kérdezősködött, hogy a németből szekundába ponált fia részére a tanár gyöngéd eljárását kérje, mivel a nebuló ijedős a szigorú, erélyes hang hallatára. Valóban megkapó jele az anyai jóságos szívnek, hogy kilenez negyedórai keresés után majdnem kimerülésig fáradott hiába fia érdekében, mert az illető tanár lakását nem volt képes feltalálni. Hja! ilyen a modern rendszer: a mamák izzadnak a szekundáért! Csak arra vagyunk kíváncsiak, lesz-e eredménye?

* **Uj lap Nagyváradon.** »Érdekeink« czimmel a közeljövőben városunkban egy gazdasági, ipar és kereskedelmi szaklap indul meg, mely minden politika kizárásával a közgazdasági élet ezen ágaiban főleg a nagy Alföld speciális érdekeit fogja szolgálni. A hetenkint megjelenő lapot *Herman Gyula* és *Kovács Ferencz* fogják szerkeszteni.

* **Temetés.** Egy öreg matróna özv. Nagy Jánosné született *Ercsey Zsuzsánna* 84 éves korában Nagyszalontán elhunyt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Bökönyi Lajos és neje Bökönyi Juliánna és férje, Bökönyi Teréz, Kiss Imréné szül. Kertmeghi Mária, Nagy Imre és neje, Nagy Mária és férje, Nagy Zsuzsánna és férje, Nagy László és Nagy Sándor szomorodott szívvel tudatják, hogy a felejtethetlen édesanyát, anyós és a legjobb nagyanyát özv. *Nagy Jánosné* született *Ercsey Zsuzsánna* f. é. aug. hó 29-én délelőtt 8 órakor, életének 84-ik, özvegyiségének 36-ik évében elhalt. A megboldogult hült tetemei folyó évi aug. hó 30-án délután 5 órakor, az ev. ref. egyház szertartásai szerint a templomban tartandó ima után fognak az örök nyugalomnak átadni. Nagy-Szalontán, 1898. aug. hó 29-én. Béke hamvaira!

* **Baleset.** Tegnap a szt. László téren nagy népesödület volt: Egy reklám kocsi majdnem elgázolt egy subanczót. A rendőri vizsgálat azonban csakhamar kiderítette, hogy csak hunczutság volt a dologban és az agyafurt legény szántszándékosan dobta magát a kerekek alá, a vallatásnál ugyanis kitudódott, hogy csak azért dobta magát a kerekek alá, mert nesztül vette a gyermeköz, hogy e reklám kocsiiban szállítja *Berger* Lajos jégbehűtött sörét, borait, a közönség kényelmére a vevő lakására és azt hitte, hogy így olesó szerrel jut, ha a kocsi földül, a vevők által kedvelt italhoz. A rendőrség

azonban megtanította rá, hogy borhoz nem ilyen uton, hanem rendelés révén szoktak jutni mai nap.

* **Pályázatok.** A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságánál egy fogalmazó állás és a nagyszalontai m. kir. adóhivatalnál egy adótisztai állás jött üresedésbe, ez utóbbi a fizetés kétharmadának megfelelő készpénzbiztosíték mellett töltenek be.

Az örvéni családi dráma a törvényszéken.

(Saját tudósítónktól.)

Ez évi április 17-ikén véres családi jelenet játszódott le a kis Örvénd községben. Egy oda való ember meggyilkolt egy nőt, aki vele évek óta vadházasságban élt. A rémes drámát, amelyet akkor — tudósítónk közlése után — részletesen közöltünk, a helybeli törvényszék tegnap tárgyalta.

A végtárgyalásról a következőkben számol be kiküldött tudósítónk:

A végtárgyaláson *Millye Gyula* kir. táblai bíró elnökölt, szavazó bírák voltak *Fassie Pál* és *Simai Gyula*, jegyző *Poynár Sándor*.

A végtárgyalás elején az elnök ismertette a következő tényállást:

Örvénd községben már évek óta élt *Juhász Benedek* telkesgazda vadházasságban *Major Piroska* bába asszonnyal. A törvénytelen házasság azonban nem volt boldog, azt gyakran zavarta perpatvarok, ami mindig sürűbben fordult elő.

Ennek fő oka az volt, hogy az asszony nagyon szerette a szeszes italt, de még a féltékenység is bele játszott a dologba, mert az asszony nagyon bizalmasan volt *Vincze* András halottkémmelel is. Ezek a körülmények nagyon megbontották a házi békét.

Április 15-ikén történt, hogy *Juhász* délután 1—2 óra tájban haza jött Mező-Telegdről, ahol orvosságért járt. Alig ért haza, az asszony, aki már ekkor is ittas volt, pálinkára kért pénzt *Juhásztól*, aki később adott is neki.

Mikor már kettesben javában idogáltak, az asszony indítványára meghívták harmadiknak *Vinczét*.

Italozás közben *Juhász* kiment az udvarra. Mikor visszatért, az ablakon keresztül látta, hogy *Vincze* az asszonnyal csókolózik.

Az ittas ember bosszút szomjazva rontott a szerelmeskedő párra, azonban *Vincze* még baltát is ragadott *Juhászra*, de a hatalmas termetű *Juhász* a baltát kiragadta *Vincze* kezéből s e közben a balta megsebezte *Vincze* fejét, aki egyenesen a jegyzőhöz futott, hogy feljelentse *Juhászt*. Azonban *Juhász* is felment a jegyzőhöz, hogy magát igazolja.

A jegyző a hevesen vitatkozó két paraszt embert összeszidta, akik ekkor el is távoztak. Mintegy másfél óra múlva azonban visszatért *Juhász* s zavarosan beszélt el, hogy az asszony míg ő oda járt, elvágta a nyakát s meg is halt.

A jegyző értesítette a csendőrséget a dologról s a nyomozást nyomban megindították, mert mindjárt erős volt a gyanu, hogy *Major Piroska* nem lett öngyilkos.

A csendőrség vallatásra fogta *Juhászt*, aki eleinte tagadt, később azonban beismerte, hogy a felesége nyakát ő vágta el egy borotvával.

Beismerése szerint, amikor dühösen haza ért, a feleségét alva találta.

— Akkor fogamzott meg a fejében az a gondolat, hogy megöli az asszonyt. Egy borotvával hajította végre véres tettet s az asszony azonnal kiadta lelkét.

A megejtett bonczolás beigazolta ezt a

vallomást. Megállapították, hogy a gyilkosságot egyetlen vágással hajította végre s a vágás oly mély volt, hogy majdnem egészen levágta a fejét a törzstől.

A tényállás ismertetése után megkezdődött a vádlott kihallgatása.

A vádlott hatalmas paraszt ember lehetett, azonban a fogság nagyon megtörtte. Tagad mindent, semmit sem akar beismerni. Hiába figyelmezteti az elnök, hogy hiába tagad, vannak tanuk, akik előtt önkényt bevallotta a tettet, állhatatosan megmarad tagadása mellett.

— Nem öltem én meg kérem, öngyilkos lett ő. Mikor haza mentem, már meg volt halva . . . ismételteti folyton.

Az elnöknek arra a kérdésére pedig, hogy akkor miért ösmerte el a csendőrök előtt, busan feleli:

— Nagyon kineztek a csendőrök engem, azért ismertem be a dolgot. Most, hogy nem kineznek, megmondhatom az igazat.

A vádlott után a tanuk következtek.

Egymásután tettek vallomást a jegyző, a csendőrök, akik előtt beismerte *Juhász* a gyilkosságot. Azt mondják, hogy *Juhászt* nem kineztek, ő önkényt vallott be mindent.

Majd azokat a tanukat hallgatták ki, akik a vádlott magánéletéről tudtak. Mindannyian igazolják, hogy a vádlott és *Major Piroska* között nagyon gyakori volt a veszekedés, sőt néha még verekedtek is.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. *Balázs* Tihamér ügyész a legszigorubb büntetést kérte a vádlottra, míg a védő hivatkozva a sok enyhítő körülményre, a legroszabb esetben is, ha bűnösnek kimondanák, a legkisebb büntetést kérte kimérni, tekintve azonban azt, hogy a vádlott ellen pozitív bizonyíték nincs, teljes felmentését kérte.

A törvényszék a vádlottat a gyilkosságban bűnösnek mondta ki s ezért elítélte négy esztendei fegyházra, tíz esztendei hivatalvesztésre. A törvényszék figyelembe vette az enyhítő körülményeket s a vádlott részeg voltát.

Az ítélet ellen az összes érdekelt felelbezttek.

TANÜGY.

Értesítés

az irgalmas nővérek vezetése alatt álló *Immaculata* intézetbe való felvétel iránt.

— Óvónőképző, mintaóvoda, polgári és elemi leányiskola, közövéda. —

I.

A nagyvárad kir. kath. püsp. *kisded-óvónőképző intézetbe* a növendékek f. év szept. hó 1-től iratkozhatnak. Az idei II. tanfolyamra oly növendékek jelentkezhetnek, akik az óvónő vagy tanítónő-képző első évfolyamáról nyilvános, vagy magán uton sikeres vizsgát tettek. A rendes tanulást f. é. szept. hó 10-én kezdjük meg. A magán-vizsgálatkra jelentkező növendékek f. é. szept. 9-én tartoznak az intézetben megjelenni.

A kisdedóvónőképző intézettel kapcsolatban az idén egy *állandó minta-óvodát* is berendeztünk, a beiratás f. év szept. 12-én veszi kezdetét.

II.

A rom. kath. püspöki *polgári leányiskolába* a növendékeket f. é. szept. 5., 6. és 7-én írják be. Jelentkezők tartoznak keresztlevelet, sikeres iskolai- és ujjalóttási bizonyítványt bemutatni.

III.

A négy osztályú *elemi* rom. kath. leányiskolában a beiratást szept. hó 5-én kezdjük meg és a következő napokon folytatjuk.

Az összes növendékek f. év szeptember hó 8-án az ünnepélyes szent misén megjelenni

tartoznak, amelyen a szent Lelket segítségül hívjuk.

A *közövédat* folyó év szeptember 12-én nyitjuk meg.

Nagyvárad, 1898. augusztus 30-án.

Az intézet elöljárósága.

Iskolai értesítés.

A nagyvárad *felső kereskedelmi iskolában* a pótló és javító vizsgálatok folyó évi aug. 30. és 31. napjain tartatnak meg.

A beiratások folyó évi szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5. napján d. e. 8—12 óráig eszközöltenek.

A rendes tanítás szeptember 5-én veszi kezdetét.

A tandij az első évfolyamra 80 frt, a középső osztályban 100 frt és a felső osztályban 120 frt o. é.

Azon tanulók, kik a *Propper-féle felső kereskedelmi iskolában* az alsó osztályt végezték; a felső osztályban csak 100 frt tandijat fizetnek.

A tandij két egyenlő részben és pedig fele a beiratáskor, fele pedig február hó első hetében fizetendő.

Beiratáskor fizet minden tanuló beiratási díj címén 5 frtot s bizonyítványra 2 frtot, összesen 7 frtot.

Magántanulók kérvényeiket e hó végéig nyujtsák be az igazgatóságnál.

Az alsó osztályba lépők a születési és ujjalóttási bizonyítványon kívül tartoznak a középiskola vagy polgári iskola negyedik osztályáról szóló bizonyítványt felmutatni. A közép és felső osztályra való belépésre az alsó, illetve középső osztály bizonyítványa jogosít.

A kereskedő-tanonc iskolába a beiratások f. évi szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5. napjain délután 3—5 óráig eszközöltenek. A tandij 10 frt, mely a beiratáskor fizetendő be.

A tanítás kezdetének napja külön fog meghirdettetni.

Nagyvárad, 1898. aug. 30.

Az igazgatóság.

A debreczeni rom. kath. gimnázium V. osztálya. Miután a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a helybeli rom. kath. gimnáziumnál az V. osztály megnyitását némi differenciák felmerülése miatt ez idő szerint még nem tartja lehetségesnek, a kath. gimnázium tanári kara úgy vél segíteni a tapasztalható hiányokon, illetőleg égető szükségén, hogy hajlandó egy magán V. osztályt felállítani, ha elegendő tanuló, pl. tízen jelentkeznek. A tanítás öt szaktanár kezébe lesz letéve, a főfelügyelet egy kijelölt osztályfőnök vezeti, a növendékek kötelesek az iskolai fegyelmi szabályoknak magukat alávetni, az ellenőrzés szempontjából rendes fegyelmi és tanulmányi napló fog vezetett, mint a nyilvános osztályokban. A növendékeknek a tanulmányokban tett előhaladása vagy hanyatlásáról a szülők időről-időre értesítetnek. Felvétetik a magántanfolyamba bármely vallású tanuló. A felvételt a gimnáziumi igazgató teljesíti, e sorok közlésétől kezdve bármely napon. Feltételek: minden tanuló fizet egész évre 150 frtot, ha azonban a tanulók száma tíznél magasabbra emelkedik, a fizetés is kisebbedni fog, az összeg tíz havi 15 frtos részletekben előre fizetendő minden hónap elején. A vizsgálati (40 frt), tandij (24 frt) és felvételi (5 frt) díjak, melyek külön fizetendők, azon intézetnél teendők le, a hol a magánvizsgálat történik. Kértenek az érdekelt szülők, hogy mihez tartás és tájékozódás végett szándékukat az igazgatósággal mielőbb közölni sziveskedjenek. Cserhalmy József, kath. gymn. igazgató.

Igazságszolgálat.

Az első tárgyalás az új törvényszéki palotában. A helybeli törvényszék polgári osztálya, mint azt már megirtuk, majdnem egészen átköltözködött az új palotába, úgy hogy már tegnap a felelbiteli tanács ülést is tartott. A tárgyalás lélekemelő aktussal kezdődött. *Jelencsik* István kir. táblabíró, a felelbiteli tanács elnöke két bíróval pont 9 órakor, mikor

belépett a tárgyalás terembe, már ott volt néhány ügyvéd s egy-két peres fél és tanu. Az elnök mielőtt az első tárgyalást megkezdte volna, megható szavakban kérte az Ur Isten segítségét s az Isten segedelműl hívása mellett nyitotta meg az első ülést. A jelenlevők meghatva hallgatták e pár szót s mikor az elnök befejezte rövid beszédjét, mindannyian lelkesülten éljeneztek. Ezután megkezdtek az első tárgyalást.

SZINHÁZ.

A n ő s z a b ó.

Divattá lett újabban, hogy szépirodalmi és politikai lapokban, nyilvános felolvasások alatt és magántársaságban hatalmas mennyköveket sujtanak a jelenkor realiztikus írói fejére. Elmondják, hogy kihalt belőlük minden érzék a művészi szép iránt; hogy kéjjel nyulnak bele a posványba, a szemébe: hogy a komoly dráma manapság csak az erkölcsi bukás apotheozisa, a vigjáték pedig, mint képtelennél képtelenebb helyzetek egymásra halmozása; hogy az író a hatásvadásztól és a bonczolástól nem ér rá valóban nagyot, remeket alkotni s csak a napi értékű silányságokkal áll elő.

Tagadhatatlan tény biz ez mind. Csak az a hiba, hogy az írók okolják érte.

Az író mindig korának tükre. Fényt, néha ragyogó fényt vet korára, de e fényt sugarankint saját társadalmából szedte össze. Ha tehát ma az irodalomban az izlés sülyedését látja valaki, ne az írónál keresse a hibát, hanem nézzen körül embertársai közt, vizsgálja őket elfogulatlanul s akkor azt fogja mondani, hogy hiszen minek irt volna X. Y. izletes dolgot, mikor nekünk nem tetszik, csak a mi izléstelen? Bolond árul olyan portékát a melyik senkinek sem kell.

Akkor aztán oda fogjuk módosítani ítéletünket, hogy igenis kihalt a művészi szép érzék — a közönségből: az erkölcsi bukás dicsőítését keresi — a közönség, hogy a saját hibájának leplezését is lássa: képtelenségeken kíván mulatni — a közönség, mert a magasabb komikum iránt nincs érzéke; silányságokkal elégszik meg — a közönség, mert remek művet élvezni nem ér rá.

Elő hát a vásári nagydobbal, elő a sárral, elő a szeméttel, a durva komikummal adjunk, amit vesznek!

Csoda-e, ha aztán a nagy munkában az a nagydob olyan prózai módon megreped és elhallgat, mint a hogy megrepedt a tegnapi darabban a komikum nagydobja?

Igaz, hogy az elején megy a nevetetés munkája gyönyörűen, a míg a nevetséges helyzetek összebogozásáról van szó. *Moulineaux* orvos hat hónapi házasság után kezdi elhanyagolni feleségét, *Yvonne*t és *Aubin* Anatol gazdag gyáros feleségének, *Suzanne*-nak udvarol. A derék hölgy váltig hangoztatja, hogy ez az első eset életében, de azért kellő szende zavar kíséretében elfogadja a hódolatot, sőt a találgatást is. *Moulineaux* erre a találgatásra egészen nyugalmas helyül kibérel *Cassinet* barátja egyik kiadó lakását. Csinos kis szoba, kényelmes is, az ára is elég borsos, szóval egészen megfelel a nagyvilági pásztorórák igényeinek, csak hogy nem költözött ki még belőle az előbbi bérlő, egy nőszabó. A szerelmeseket a legkellemetlenebb látogatók zavarják s *Moulineaux*, hogy a botrányt elkerülje, magát adja ki nőszabónak. Így elhárítja a betoppánó *Aubin* gyanuját, sőt ez még elárulja, hogy légyottja lesz éppen itt egy igen szép kisasszonnyal. A kisasszony,

Róza, meg is érkezik s benne *Moulineaux* régi benső ismerősét fedezi fel, az elősiető *Cassinet* pedig a saját megszőkött feleségét. Hogy a felsülés és zavar még nagyobb legyen, persze elő kell sietnie rejtekhelyéről *Sezanne*-nak is, be kell toppannia *Yvonne*-nak és az elmaradhatatlan anyósnak, ebből kerekedik olyan háborúság, a milyen csak valaha karzat mulatott. A vége természetesen kibékülés, általános meglegedés — és egy silány, rossz élcz.

Még az első felvonásban van szellemesség; egyes jelenetei csak az *Államtükör urhoz* hasonlók. A második felvonás már csupa gombos helyzet-komikum, a harmadik pedig lapos, míg végre teljesen ellapul s legördül a függöny.

De azért tetszett a tombolásig. Kis, de tapsedett közönség volt, a mely nem fukarkodott az erővel. Győzte is vitézül, azt meg kell adni s a szereplők meg is érdemelték, azt is meg kell adni.

Moulineaux doktor képtelen alakját *Palaki* Béla igyekezett minél elfogadhatóbbá tenni. Élénk játékaival, kifejező maszkiájával központja is volt az egész darabnak s számtalanszor kapott nyílt színen tapsokat. Ismét a társulat egyik legerősebb oszlopának mutatta be magát, akitől még sokat várhatunk. A gombfelvonási jelenettel valósággal elbűvölte a karzatot, olyan élénk realizmussal adta. Felvonások után többször hívták a lámpák elé.

Partnere *Baróti* Irma (*Yvonne*) játékában nélkülöztük a tőle megszokott közvonalosságot. Szerepe nem volt ugyan valami kiváló, mégis a III. felvonásban a kibékülési jelenetre több gondot fordíthatott volna.

Vendrei Ferencz (*Cassinet*) egészen új alakítást adott. Eddigi szerepeit nagyon egy mintára dolgozta ki, míg tegnap maszkija, mozdulatai, sőt még hanghordozása is önálló, új volt.

Leóvey (*Aubin*) újra annak a diszkrét, előkelő komikusnak mutatkozott, a milyennek már régóta ismerjük.

Kisebb szerepeikben ügyesen mozogtak *Solti* Helén (*Suzanne*), *Laczkó* A. (az anyós), *Marosi* Adél (*Róza*).

Külön ki kell azonban emelnünk *Heltait*, a ki az orvos konfidens inasa szerepében valóban remekelt. Már a Süketnémában nagy figyelmet keltett maga iránt, most pedig bebizonyította, hogy efféle szerepekre valóságos hivatása van.

A nőszabó előtt *Fehér* Dezső alkalmi darabját ismételték meg. R—r.

Heti műsor.

Szerda: A biblisis ember.

Csütörtök: 1848.

Péntek: Kék asszony.

Szombat: A gésák.

Vasárnap: d. u. Diplomás kisasszonyok. este 1848.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Németből: Gusztáv.

3.

II. FEJEZET.

A hosszú pusztai utczákon tombolt az őszi szél; majd eljött a tél is havat, jeget hozott. Borzalmas hideg volt, bár a nap lemosolygott a tájra és kicsalta az embereket a meleg szobából. A mulatóház háta megett levő tón vidám tömeg csörgette korecsolyáját, sok prémes alak pedig a parton bámulta a mezőgő, forgó tömeget.

En is ott voltam.

Az idő folyásával ismerettségem kötött; ismerőseim száma napról napra szaporodott és a mióta egyik kurlandi Algarucki hercegnőnek bemutatott, az egész télen jól mulattam, később az udvarnál is bemutatkoztam.

Véletlenül közelebbi érintkezésbe jutottam a rendőrfőnökkel — valami tréfás história hozott össze vele és ettől kezdve gyakran voltam a kis fürge férfitársaságban.

Kitűnő, első rangú játékos volt. Azért említem ez ismerettségem, mivel később erre fogok hivatkozni.

A hercegnő nyílt házat tartott. Egyik privát szállodában lakott, szívesen vette, ha már délelőtt felkeresték, különösen ha újságot, vagy ha pikans botrányokat pletykáltak neki — a jószívű öregeske hercegnő sokat tartott arra, hogy sokan gyűltek szárnyai alá. Termeiben minden kényszer nélkül fordultak meg az emberek, ott mindig érdekes személyek, szellemes szép hölgyeket, nagyvilági urakat lehetett találni. A ki csak W-be jött, felkereste, ő azonban csak azokat buzdította, hogy meglátogassák, a kik neki tetszettek, azt pedig meg kell adni, hogy a hölgynek éles szeme volt.

Nagyon gazdag volt, a szegényekkel titokban sok jót tett, szerette a vígságot, szellemes vicces nő volt, sokféle dolgokra körülményesen emlékezett és kiváló ember ismerete volt.

Alig alig akadt híres ember, a kivel utazásai közben nem találkozott, a kiról egy pár vonást el ne tudott volna mondani.

Az élelem házába igen egyszerű volt — rendszerint thea (az asszonyoknak csészében, az uraknak poharakban szolgálták fel) és hideg felvágott, egyedül ünnepnep volt más is.

Ezt azonban nem fősvénységéből tette, hanem csak azért, mert jól tudta, hogy a nagy lakomák oda vonzzák majd a környék élősdiéit, mint a méz a méheket — az élősdi pedig mind közönségesen nem csak alá való, hanem unalmas emberek is — és ez a legrosszabb — és az ilyenektől jó tartózkodni. — Szellemi táplálkozás, tréfák, élczes megjegyzések, replikák sohasem hiányoztak, a női nem különös tisztelői is mindig megtalálták a hercegnő szalonjában a maguk társaságát. Sokan elvesztették ott a szívüket, én is, a hercegnő azonban nem igen szeretett utalmazója lenni a szívbéli ügyeknek — ő nem ismerte ezeket — azt azonban tudta, hogy haláttan munka lenne, ha a szereimesekre felügyeletet akarna gyakorolni. Ezekről elég! — — A dologra!

Az Algarucki salon egyik fő ékessége *Massmann* Melania bárónő volt. A *Massmannok* kurlandba való és rendszerint *Mitan* közelében bortokaikon laktak. A férj rhematikus baja aggasztó fordulatba lépett, azért keresték fel ilyen későn a fürdőt. A báró nejevelés leányával velem átellemben lakott az «Arany rózsához» címzett fürdőházban, egészen a forrás közelében, mi tőlünk csak egy kis ér, a «virág vásártér» választotta el.

Nagyon nehéz feladat lenne *Masamann* bárónőt lefesteni, kinek rendkívüli szépsége nem annyira az arcvonásokban, mint inkább az arcz kifejezésben nyilvánult. Varázsa egész lényén előmlött — de mégis inkább a lelkén — mint tollal vagy ecsettel leírható részén. Mindazonáltal megkísérlem leírni az első benyomást, a melyet rám tett. November nyolczadika vagy kilenczedike volt, már nem emlékezem határozottan, a ki csak ott volt, mind a *Neckár* utczába sietett, hogy a hercegnőnek gratuláljon, a virágcsokor, amit *Frankfurtból* rendeltem, későn jött meg, így tehát a salon majdnem üres volt mikor odaértem, a kevés jelenlevő épen felemelkedett — mikor a küszöbre léptem.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király a jubileumi kiállításon.

Bécs, augusztus 30. (Saját tud. táv.) Ő Felsége a király ma délelőtt két óra hosszat tartó látogatást tett a jubileumi kiállításon és megtekintette a város kibővítési, a közlekedési és a közművelődési pavillont.

Hohenlohe herceg utazása.

Budapest, aug. 30. (Saj. tudós. táv.) Berlinből távirják: Hohenlohe herceg birodalmi kancellár ma reggel ide érkezett.

A német hajóhad útja.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Neu-Fahrwasserből távirják: A hajóhad ma délelőtt útnak indult Kiel felé.

Az öngyilkos kalugyer.

Budapest, aug. 30. (Saj. tudós. táv.) Csupits Germán, a grábosi gör. keleti kalugyer-zárda 31 éves szerzetese és pénztárosa nemrég öngyilkosságot követett el. Öngyilkosságának oka, mint utólag közlik, sikkasztás volt. Legutóbb Báltaszékre helyezték át adminisztrátornak és távollétében átvizsgálták a pénztárt, melyből 2000 frt hiányzott. — Bogdanovics Laurán szt.-endrei püspök erre visszahitta Csupitsot és félesztendei fogságra ítélte, ezért lőtte magát föbe a börtönben.

Francia ügyek.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: Drummond ma értesítette Delcasse külügyminisztert, hogy a kamara összeülésekor meg fogja őt interpellálni a kormány külpolitikája tárgyában. — Delcassé külügyminiszter vasárnap Havveba utazott, hogy Faure köztársasági elnökkel tanácskozzék; a külügyminiszter tegnap visszatért Párisba.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, aug. 30. (Saját tudósítók táv.) A minisztertanács még nem határozott a békebizottság tagjainak kinevezése tekintetében. A külügyi-, igazságügyi- és gyarmatügyi minisztert kinevezték annak a törvényjavaslatnak az előadóivá, amely felhatalmazta a kormányt a béketárgyalásokra.

Uj svéd erődök.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Stocholmból távirják: A svéd kormánybizottság, amelyet 1897-ban az erődítési művek kiterjesztésére küldtek ki, immár közzétett jelentésében azt javasolja, hogy használjanak fel 28 millió koronát oly célból, hogy Norrlandban, Boden mellett erődöt építsenek, Göteborgot a tenger felől megerősítsék és a stockholmi, karlskronai, karlsborgi és a Gottland szigetén levő erődöket tökéletesítsék.

A fokföldi választások.

Budapest, aug. 30. (Saj. tudós. táv.) Fokvárosból távirják: Eddig 68 kerületből ismeretes a választás eredménye. Megválasztották az Afrikander bona 34 tagját, a haladópart 33 tagját és egy pártönkivüli jelöltet.

KÖZGAZDASÁG.

Pályázat szőlő- és borgazdasági tanfolyamra.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter a budapesti szőlő- és borgazdasági tanfolyamot illetőleg a következő pályázati felhívást adta ki: Az 1898/99. tanévben Budapesten tartandó elsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra való

felvételre f. évi május hó 30-án 34.809. sz. a kiírt pályázat határideje ezennel meghosszabbítatik.

A tanfolyam tartama egy év, mely a f. évi november hó elején veszi kezdetét.

A tanfolyamra folyamodók közül azok, kik jó bizonyítványokkal bírnak és szegényebb sorsuak, egész vagy fél állami ösztöndíjban részesülhetnek.

Egy egész ösztöndíj havi 50 frt, az egész éven át tehát 600 forint; a fél ösztöndíj pedig havonként 25 frt, az egész éven át tehát 300 frt.

A tanfolyamra csak oly pályázók vétetnek fel, a kik a magyaróvári gazdasági akadémiát, vagy a hazai gazdasági tanintézetek valamelyikét jelesen végezték, ép és erős testalkattal bírnak s egészségesek és ezt, valamint, ha ösztöndíjra igényt tartanak, vagyontalanságukat hatósági bizonyítvánnyal igazolják.

A felszerelt folyamódványok f. évi szeptember hó 30-ig a földmívelésügyi miniszteriumhoz nyújtandók be.

A részletes pályázati feltételeket tartalmazó hirdetés a tudakozódóknak a földmívelésügyi miniszterium VI/2. osztályához intézendő megkeresésre megküldetik.

Budapest, 1898. évi augusztus hó 25-én.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter.

Oriási répatermések.

Nem régiben egyik országszerte kitűnő gazdának elismert birtoka répafieldelt bámultam; az illető oberndorfi takarmány-répat termel, de valóban bámulatos eredménnyel. Igaz, hogy talaja jó fekvésű, kitűnően mivelt, de termése lassankint mindég is meghaladja a 250 métermázsát, sőt némely évben valóban lehetetlenül nagy a termése. Saját gazdaságon is nagyon szép répaterméseket szolgáltat, mégis nem vettek eddig a fentebb jelzettel. Kérésre az illető földbirtokos következőleg adta elő répatermelési módját.

A répat mindig olyan talajba veti, a melyben buza volt 150 kg. szuperfoszfát után vetve. A buza tarlót rögtön az aratás után feltöreti, november hó folyamán pedig mélyen felszántja. Ezen mély szántás megelőzőleg hacsak lehetséges istállótrágyával talaját jól meghordatja. Mindjárt márczius elején kat. holdankint 150 kg. szuperfoszfátot hintet el azt beboronáltatja és a vetés bekövetkeztekor a vetőgép előtt a talajt nehéz fahengerrel megjárattja. A vetőgép 45-48 cm. sortávolságban jár és holdanként 4 kg. répamagot s 60-80 kg. műtrágyát vet ugyanazon sorban. A műtrágya nak illetően módon való alkalmazása az új és eddig kevésbé ismert eljárás bizonyára ez a módja a vetésnek van annyira jótékony befolyással a gyenge csira erőteljes fejlődésére. A vetőgép után ismét henger jár, de már egy könnyebb 35 cm. átmérőjű.

Ilyen művelés mellett a répának csak kapa és eső kell, hogy óriási termést adjon.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. aug. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.40. Uj 8.20. Kétsz. buza 6.80-6.40. Rozs 6.60-6.40. Arpa 5.—5.20. Zab 5.—5.30. Tengeri: ó 6.—uj 5.80. Borsó 15.—. Lenese 18.—. Bab 7.50. Köleskása 12.—. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 15.50. zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 14.—. barnakenyér liszt 11.50, széna fuvarral 1.90. szalma 0.55 Szalona 72.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, eserfa 3.35. 100 kiló marhabús 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Palinka —32. Szilva palinka —30. Szesz 1.—. 1 mm. kőscé 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70,

puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles 4.80 repce 12.—, dió —, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag — 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi aug. 30-ról: Tiszta buza körülbelül 2500 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 700 hltr, arpa 400 hltr, zab 450 hltr, tengeri 130 hltr, burgonya 780 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 66 drb, félhizott 78, sovány 200, süldő 380, malac: 600, hizott marha 15, jármás ökör 700, fejős tehén 345, borju 320, bivaly 15, juh és kecske 210, ló 376.

Marha ártáblázat 1898. augusztus 30-ról Egy pár első rendű jármás ökör 325-350, egy pár másodrendű jármás ökör 225-320, egy pár harmadrendű jármás ökör 130-215, 1 pár fejős tehén 100-200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 68-86. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45-65, 1 drb. veres borju 12-20, 1 drb. fél éves borju 18-26, 1 drb. egy éves borju 22-36, két éves borju 36-60. 1 pár hizott sertés 57-96, 1 pár fél éves 20-24 1 pár egy éves sertés 35-52, 1 pár két éves sertés 56-84, egy jó igás ló 60-120, egy pár ökörbőr 16-21, egy pár tehénbőr 13-16 1 pár borjubőr 6-8, 1 pár lóbor 7-10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, augusztus 30.

Buza őszre	8.29
Buza tavaszra	8.33
Uj tengeri	4.42
Tengeri augusztusra	5.04
Rozs őszre	6.60
Zab őszre	5.36

Értéktőzsde.

Az irányzat nyugodt.

Budapest, augusztus 30.

Salgótarjáni	620.—
Wggon-kölcson	244.—
Villamos vasut	255.50
Osztrák hitel	360.80
Magyar hitel	396.50
Allamvasut	359.—
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.75
Magyar jelzálog	250.25
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közuti	386.—
Kereskedelmi	1435.87

Bécs, augusztus 30.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	360.87
Magyar hitel	396.—
Allamvasut	359.—
Birodalmi márka	58.83

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 30-án

Magyar aranyjáradék 4%	120.85
Magyar koronajáradék	98.50
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,7%	119.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,1%	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.70
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	100.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcson	97.25
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcson	160.50
Osztrák járadék papírban	140.25
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	101.85
Osztrák korona járadék	121.50
Osztrák államkötvény	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.75
Osztrák magyar bankrészevény	901.—
Magyar hitelbankrészevény	897.25
Osztrák hitelintézeti részevény	869.40
Páris vista	369.25
Német birodalmi márka	58.80
London vista	120.07 1/2
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérllet 116. szám. Kishérllet 114. szám
Páros Páros

Ma szerdán, 1898 augusztus 31-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Váradi Margit és Fehér József föléptével

másodszor és ez évadban utoljára

A bibliás ember.

Opera 2 felvonásban. Irta: Keinzl.

Személyek:

Engel Frigyes, a Szt. Othmári ko-	FEHÉR JÓZSEF
lostor gondnoka	Székely Irén
Mártha, unokahuga	VÁRADI MARGIT
Magdolna, ennek barátnője	Kassai K.
Frendhofer János, tanító	Mezei M.
Mátyás, testvéröccse a kolosor	Leövey Leo
irtnoka	Schnappauf Antal, puskaműves
Zitterbarth Xayér szabó	Váradi M.
Aibler, polgár	Török Károly
Aiblerné	Lányi Edith
Huberné	Váradiné
Jancsi, parasztleány	Szabó J.
Éjjeli őr	Vank István

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Holnap, esütörtökön hatodszor:

1848.

Látványos színmű 9 képben.

ISKOLASZEREK

Helyfi Lászlónál

Zöldfa-utca 41-ik szám.

Rendkívül olcsón és igen nagy választékban kaphatók.

Az Ungár Jenő íele csődtömegeből
visszamaradt iskolaszerek 50%-al olcsóbban áru-
sitattnak míg a készlet tart.

A ki tehát iskola szereket akar vásárolni el ne mulassza
előbb Helyfi László papirkereskedését felkeresni a hol mindennemű
iskola és rajzszerék *rajztáblák, rajzsínek, rajztömbök,*
rajzeszközök, (körzők), festékek, ecsetek, füzetek, is-
kolatáskák, tokktartók és tentatartók rendkívül olcsón
kaphatók.

Minden verseny kizárva!

Rendkívüli nagy választék.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Ermihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35								
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurties >	5 39	11 52	10 07								
Less >	10 48	4 56	8 06	Oroszbáza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54								
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50								
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurties >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26								
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								
Kétegyán >	11 46	† 57	9 37	Kétegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.															
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.									
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36										
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 4 46										
Oroszháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 17										
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16																
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31																

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik
A * jelzettek feltételes megálló helyek.